

In memoriam

Adrianus Petrus Cornelis (Ad) Bot

26 juli 1940 Grootebroek - 7 december 2022 Bergen (NH)

Op 82-jarige leeftijd is collega Ad Bot overleden. Emeritus prof. dr. Radu Manoliu heeft lang met hem samengewerkt in het St. Elisabeth ziekenhuis en later in het gefuseerde ziekenhuis MCA, beide in Alkmaar. Zoon Joost Bot is werkzaam als radioloog in Amsterdam UMC. Samen herdenken zij het leven van een Hollandse radioloog in tijden van verandering.

Geboren in een groot boerengezin met zeven kinderen was Ad het tweede kind en de oudste zoon. Zijn vader was ondernemer, verdiende zijn boterham met het telen en verhandelen van bloembollen en was oprichter van het huidige succesvolle bloembollenpreparatie en exportbedrijf 'BOT Flowerbulbs'.

Zelf doen

Als peuter werd Ad al door zijn moeder omschreven als aardig sterk voor zijn leeftijd en een gedreven wildebras. Hij was van kinds af aan een geboren autodidact. Hij was gewend alles wat hem aantrok zelf te leren en de verworven kennis met anderen te delen. Zo leerde hij zichzelf zwemmen in het IJsselmeer, bekwaamde

zichzelf in meerdere instrumenten waaronder de piano, mond- en trekharmonica en vond het meeste plezier uit het zingen van aria's uit Italiaanse opera's zonder zanglessen te hebben gevolgd.

Koploper

Na de lagere school in Grootebroek ging hij naar het Lyceum in Hoorn. Op school en op het voetbalveld was hij al vanaf jongs af een koploper. Hij werkte hard, en zijn school- en voetbalcarrière namen een voorspoedige vlucht. Echter, op 15-jarige leeftijd moest hij abrupt stoppen met het voetballen. Hij kreeg een discushernia laag lumbaal (door hemzelf toegeschreven aan hard en zwaar werk in het familiebedrijf), werd hiervoor geopereerd (en later nog twee keer) en kreeg

het advies direct te stoppen met voetbal. Als vervanging begon Ad met tafeltennis. Hij werd onder meer districtskampioen en won meerdere nationale open toernooien.

Katholieke universiteit

Door zijn zwakke rug was de toen normale route naar het familiebedrijf afgesloten en Ad mocht daarom als een van de eersten uit zijn dorp gaan studeren. Hij begon zijn studie geneeskunde als goed katholiek zijnde aan de Radboud universiteit in Nijmegen, maar na een jaar vervolgde hij de opleiding in Amsterdam aan de UvA, destijds Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam genaamd.

Tijdens zijn studie was hij ook actief in onderwijs en wetenschap. Onder meer was hij verbonden aan de vakgroep Anatomie en later aan het Nederlands Centraal Instituut voor Hersenonderzoek. Op 9 januari 1965 trouwde hij zijn grote liefde Ans de Wit. In 1970 rondde hij zijn promotieonderzoek onder leiding van prof. dr. J Ariëns Kappers af met het proefschrift '*Development of Chemically Evoked*

Seizure Activity in the Cerebral Hemisphere of the Chick Embryo. Tussen Ad en zijn promotor ontstond een warme persoonlijke band.

Bijzondere belangstelling

Toen het herseninstituut verhuisde vanuit de Amsterdamse binnenstad, schonk prof. dr. Kappers zijn statige eiken bureau aan Ad. Aan dit bureau heeft Ad tot aan het einde van zijn leven in zijn studeerkamer gewerkt. Hij heeft het altijd als een belangrijk trofee gekoesterd. Ad wilde graag neurochirurg worden, echter door zijn zwakke rug werd hem dit ontraden. Met goed advies vanuit de neurochirurgische hoek belandde Ad in het Wilhelmina Gasthuis in opleiding tot radioloog en volgde hij daar zijn opleiding onder leiding van prof. dr. D.B.G. Ziedses des Plantes en prof. dr. D. Westra tussen 1970 en 1974. Tijdens de opleiding was zijn bijzondere belangstelling voor neuro- en vasculaire radiologie in lijn met zijn extracurriculaire werk tijdens de medische studie.

Thuis lunchen

In 1974 startte Ad zijn carrière als radioloog in het St. Elisabeth ziekenhuis in Alkmaar. Als katholieke jongen paste hij prima in dit door nonnen gerunde ziekenhuis. Initieel met Jan Scheeper en Hans de Kok. Later, na het plotseling overlijden van Hans de Kok, met Radu Manoliu als derde man. Vanaf 1974 woonde Ad met zijn geliefde Ans en de drie kinderen in Bergen, dicht bij Alkmaar, zodat hij thuis van zijn lunch kon genieten. Deze gewoonte werd wreed verstoord door de opkomst van klinisch-radiologische lunchbesprekingen. De radiologie nam steeds meer een centrale rol binnen het ziekenhuis in, een ontwikkeling waarvoor Ad zich ook altijd voor heeft ingespannen.

Nieuwe technieken

In zijn carrière heeft Ad meerdere mijlpalen in de radiologie meegemaakt en er mede met zijn maten voor gezorgd dat de nieuwe technieken ook in Alkmaar vanaf het begin konden worden aangeboden. De opkomst van de CT-scanners, nieuwe DSA- en interventietechnieken en MRI heeft hij zich eigen gemaakt en in de dagelijkse praktijk helpen invoeren. Hij hield van de continue uitdaging van het zoeken naar de grens van kennis en kunde. Zo verkondigde hij eens paginagroot in een nationale krant na het tragische ongeluk van Grace Kelly dat haar overlijden zeker voorkomen had kunnen worden

indien het ziekenhuis een CT-scanner zou hebben gehad. De fatale epidurale bloeding zou niet gemist zijn. Strecking van het verhaal was dat er veel meer geïnvesteerd diende te worden in de radiologie, om zo ook in Nederland onnodige slachtoffers te voorkomen.

Bedrijfsongeval

Ad was een vaardig en gedreven interventieradioloog, angio- of lymfografie, alle puncties zowel voor pijnbestrijding als diagnostiek in de gehele breedte van Neuro tot MSK. Samen met Jan Scheeper en in uitstekende samenwerking met de vaatchirurgen heeft hij de dotterprocedure in Alkmaar ingevoerd en tot routine gebracht.

Toen in 1978 tijdens een angiografie, de glazen 50cc-spuut met stalen piston brak (de power injectors en plastic spuiten bestonden toen nog niet) en vervolgens bij Ad de hele rechter pols ventraal open-sneed, werden de gelacereerde arteriën en pezen gelukkig weer vakkundig hersteld, aansluitend maar natuurlijk wel pas na het afronden van het onderzoek (knevel om de bovenarm en chirurgisch consult tijdens de DSA). Een polsbreed groot litteken bleef over, bij een verder volledig functionerende rechterhand, als getuige van dit bedrijfsongeluk.

Anatomische kennis

Ad bezat een zeer goede kennis van de anatomie, in het bijzonder van het zenuwstelsel en het skelet. Hij kon zeer goed uitgaande van de röntgenfoto's in twee dimensies het binnenste van de patiënt ruimtelijk in drie dimensies aanschouwen. Hij kon dit ook helder uitleggen aan de niet-radiologische collega's, assistenten en laboranten. Ongetwijfeld had hij dit te danken aan het studentenbaantje bij de anatomie, en absoluut een vereiste voor de intrede van de moderne 3D-technieken.

Man van olie- en laswerk

Hij was ook op verenigingsniveau betrokken, als lid van de commissie van de beroepsaangelegenheden 1983-89. Volgens de toen geldende normen werd in eigen tijd en ook op zaterdag vergaderd. Hoofdpunten van de agenda van die tijd waren de afbakening van de normpraktijk, de capaciteit aan opleidingen, de vroege stappen van de budgettering, de in- en uitstroom en de *never ending story* van de tarieven van de medische specialisten.

Zijn aandachtspunt binnen deze commissie was het disfunctioneren van een maatschap en zijn kracht advies uitbrengen bij intercollegiale conflicten. Hij hield zich in om waardeoordelen uit te delen. Hij had een goed ontwikkeld gevoel voor persoonlijke verhoudingen. Hij verstond de kunst om conflicten uit de weg te gaan. Dit kwam op een constructieve wijze naar voren tijdens de fusies van de Alkmaarse ziekenhuizen en maatschappen in de jaren '80. Door velen werd zijn rol gezien als man van olie- en laswerk, een bruggenbouwer tussen maatschappen. Ad heeft ook ingestaan voor het verkrijgen van opleidingsbevoegdheid tot radioloog voor de afdeling. Vanaf het begin in 1992 was hij plaatsvervangend opleider.

Goed gekleed

Ad was een loyale integere collega. Vriendelijk, zonder scherpe kanten, eerlijk in de sportieve betekenis van het woord. In de kliniek was hij een echte stapelbeul, altijd bereikbaar voor vragen van collega's en personeel en tot hulp bereid op een ongedwongen wijze. Ad had een markante kop, verzorgde verschijning en goed gekleed: privé vaak in driedelig grijs. In het ziekenhuis altijd in driedelig wit. Hij was een goede, stijlvolle schaatser en skiër. Hij zeilde en windsurfte graag. Als tennisser sloeg hij een goede bal, en iedere avond voor het slapen ten miste 100 caramboles op zijn biljart.

Hole-in-one

Last but not least was hij een gepassioneerde golfspeler. Lage handicap en in totaal 2 holes-in-one kon hij aan zijn cv toevoegen. Zijn eerste hole-in-one sloeg hij tijdens een druk bezocht pro-am toernooi in Alkmaar. Traditiegetrouw werd er een vrachtauto *Moët et Chandon* besteld en was er eten voor alle aanwezigen. Hierna heeft hij toen wel de zogenaamde hole-in-one-verzekering afgesloten, en die ook die benut.

Ad was iemand die gegeven was te slagen in alles wat hij wilde doen. *'It is great to be alive!'* kon je hem dagelijks horen zeggen.

Ad wordt overleefd door zijn tweede vrouw Wilma, met wie hij in 2010 hertrouwde na het overlijden van Ans in 2003, zijn drie zoons Niels, Mark en Joost, en acht kleinkinderen. ■

Joost Bot en Radu Manoliu